

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः
हरिः ॐ

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मण

Contents

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं 1

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ॐ

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

6.6 षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS 6.6.1.1

सुवर्गायेति सुवः - गायं । वै । एतानि । लोकायं । हूयन्ते । यत् । दक्षिणानि । द्वा-
भ्याम् । गारुहपत्य इति गारुह - पत्ये । जुहोति । द्विपादिति द्वि - पात् । यजमानः ।
प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । आग्नीद्ध इत्याग्नि - इद्धे । जुहोति । अन्तरिक्षे । एव ।
एति । क्रमुते । सदः । अभि । एति । एति । सुवर्गमिति सुवः - गम् । एव । एनुम् ।
लोकम् । गमयति । सौरीभ्याम् । ऋग्भ्यामित्यृक् - भ्याम् । गारुहपत्य इति गारुह-पत्ये ।
जुहोति । अमुम् । एव । एनुम् । लोकम् । समारोहयतीति सं - आरोहयति । नयवत्येति
नय - वत्या । ऋचा । आग्नीद्ध इत्याग्नि - इद्धे । जुहोति । सुवर्गस्येति सुवः - गस्यं ।
लोकस्यं । अभिनीत्य इत्यभि - नीत्यै । दिवम् । गच्छ । सुवः । पत् । इति । हिरण्यम् । 1

TS 6.6.1.2

हुत्वा । उदिति । गृह्णाति । सुवर्गमिति सुवः - गम् । एव । एनुम् । लोकम् । गमयति ।
रूपेणं । वः । रूपम् । अभि । एति । एमि । इति । आह । रूपेणं । हि । आसाम् ।
रूपम् । अभि । एति । एति । यत् । हिरण्येन । तुथः । वः । विश्ववेदा इति विश्व - वेदाः

। वीतिं । भजतु । इति । आह । तुथः । ह । स्म । वै । विश्ववेदा इति विश्व - वेदाः ।
देवानाम् । दक्षिणाः । वीतिं । भजति । तेन । एव । एनाः । वीतिं । भजति । एतत् ।
ते । अग्ने । राधः । 2

TS 6.6.1.3

एति । एति । सोमच्युतमिति सोम - च्युतम् । इति । आह । सोमच्युतमिति सोम - च्युतम्
। हि । अस्य । राधः । एति । एति । तत् । मित्रस्य । पथा । न्य । इति । आह ।
शान्त्यै । ऋतस्य । पथा । प्रेति । इत् । चन्द्रदक्षिणा इति चन्द्र - दक्षिणाः । इति । आह
। सत्यम् । वै । ऋतम् । सत्येन । एव । एनाः । ऋतेन । वीतिं । भजति । यज्ञस्य ।
पथा । सुविता । नयन्तीः । इति । आह । यज्ञस्य । हि । एताः । पथा । यन्ति । यत्
। दक्षिणाः । ब्राह्मणम् । अद्य । राध्यासम् । 3

TS 6.6.1.4

ऋषिम् । आरुषेयम् । इति । आह । एषः । वै । ब्राह्मणः । ऋषिः । आरुषेयः । यः ।
शुश्रुवान् । तस्मात् । एवम् । आह । वीतिं । सुवः । पश्य । वीतिं । अन्तरिक्षम् । इति
। आह । सुवर्गमिति सुवः-गम् । एव । एनम् । लोकम् । गमयति । यतस्व । सुदस्यैः
। इति । आह । मित्रत्वायेति मित्र - त्वाय । अस्मद्वात्रा इत्यस्मत् - दात्राः । देवत्रेति देव
- त्रा । गच्छत । मधुमतीरिति मधु - मतीः । प्रदातारमिति प्र - दातारम् । एति । विशत्
। इति । आह । वयम् । इह । प्रदातार इति प्र - दातारः । स्मः । अस्मान् । अमुत्र ।
मधुमतीरिति मधु - मतीः । एति । विशत् । इति । 4

TS 6.6.1.5

वाव । एतत् । आह । हिरण्यम् । दुदाति । ज्योतिः । वै । हिरण्यम् । ज्योतिः । एव
। पुरस्तात् । धत्ते । सुवर्गस्येति सुवः - गस्य । लोकस्य । अनुख्यात्या इत्यनु - ख्यात्यै

। अ॒ग्नी॒ध इत्य॑ग्नि - इ॒धे । द॒दाति॑ । अ॒ग्निमु॑खा॒नित्य॑ग्नि - मु॒खा॒न् । ए॒व । ऋ॒तून् । प्री॒णाति॑ ।
। ब्र॒ह्म॒णे । द॒दाति॑ । प्र॒सू॒त्या इति॑ प्र-सू॒त्यै । हो॒त्रे । द॒दाति॑ । आ॒त्मा । वै । ए॒षः ।
य॒ज्ञस्य॑ । यत् । हो॒ता । आ॒त्मान॑म् । ए॒व । य॒ज्ञस्य॑ । दक्षि॑णाभिः । समि॒ति । अ॒र्धय॑ति ॥ 5

(हिर॑ण्य॒ - राधो॑ - राध्यास - म॒मुत्र॑ मधु॑मती॒रा वि॑शतेत्य॒ - ष्ठात्रि॑ंशच्च) (A1)

TS 6.6.2.1

स॒मिष्ट॑य॒जूषी॑ति॒ समिष्ट॑ - य॒जूषि॑ । जु॒होति॑ । य॒ज्ञस्य॑ । स॒मिष्ट्या॑ इति॒ सं - इष्ट्यै॑ । यत् । वै ।
। य॒ज्ञस्य॑ । क्रू॒रम् । यत् । वि॒लिष्ट॑मिति॒ वि - लिष्ट॑म् । यत् । अ॒त्येती॑त्य॒ति - एति॑ । यत् । न ।
। अ॒त्येती॑त्य॒ति - एति॑ । यत् । अ॒तिक॑रोतीत्य॒ति - क॒रोति॑ । यत् । न । अ॒पीति॑ । क॒रोति॑ ।
तत् । ए॒व । तैः । प्री॒णाति॑ । न॒वं । जु॒होति॑ । न॒वं । वै । पु॒रुषे॑ । प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः ।
पु॒रुषे॑ण । य॒ज्ञः । स॒मि॒ते इति॑ सं - मि॒तः । या॒वान् । ए॒व । य॒ज्ञः । तम् । प्री॒णाति॑ । षट् ।
ऋ॒ग्मिया॑णि । जु॒होति॑ । षट् । वै । ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तून् । ए॒व । प्री॒णाति॑ । त्री॒णि । य॒जूषि॑ । 6

TS 6.6.2.2

त्रयः॑ । इ॒मे । लो॒काः । इ॒मान् । ए॒व । लो॒कान् । प्री॒णाति॑ । य॒ज्ञं । य॒ज्ञम् । ग॒च्छ ।
। य॒ज्ञप॑तिमिति॒ य॒ज्ञ - प॑तिम् । ग॒च्छ । इति॑ । आ॒ह । य॒ज्ञप॑तिमिति॒ य॒ज्ञ - प॑तिम् ।
ए॒व । ए॒नम् । ग॒मय॑ति । स्वा॒म् । यो॒निम् । ग॒च्छ । इति॑ । आ॒ह । स्वा॒म् । ए॒व ।
ए॒नम् । यो॒निम् । ग॒मय॑ति । ए॒षः । ते । य॒ज्ञः । य॒ज्ञप॑त इति॒ य॒ज्ञ - प॑ते । स॒हसू॑क्त-
वाक् इति॑ स॒हसू॑क्त - वा॒क् । सु॒वीर॑ इति॒ सु - वी॑रः । इति॑ । आ॒ह । य॒ज॑माने । ए॒व ।
। वी॒र्य॑म् । द॒धाति॑ । वा॒सि॒ष्ठः । ह॒ । सा॒त्य॒हव्य॑ इति॒ सा॒त्य - ह॒व्यः । दे॒वभा॑गमिति॒ दे॒व
- भा॑गम् । प॒प्रच्छ॑ । यत् । सृ॒ज्यान् । ब॒हुया॑जिन् इति॒ बहु॑ - या॒जिनः॑ । अ॒यीय॑जः । य॒ज्ञे । 7

TS 6.6.2.3

य॒ज्ञम् । प्रती॒तिं । अ॒ति॒ष्ठि॒पा(३): । य॒ज्ञ॒प॒ता(३)वि॒तिं य॒ज्ञ॒प॒ता(३)उ । इति॑ । सः । ह॒ । उ॒वा॒च॒ । य॒ज्ञ॒प॒तावि॒तिं य॒ज्ञ॒प॒तौ । इति॑ । स॒त्यात् । वै । सृ॒ञ्ज॒याः । परे॒तिं । ब॒भू॒वुः । इति॑ । ह॒ । उ॒वा॒च॒ । य॒ज्ञे । वाव॑ । य॒ज्ञः । प्र॒ति॒ष्ठा॒प्य॒ इति॑ प्रति - स्था॒प्यः । आ॒सीत् । यज॑मानस्य । अप॑राभावायेत्यप॑रा - भा॒वा॒य॒ । इति॑ । दे॒वाः । गा॒तु॒वि॒दु इति॑ गा॒तु - वि॒दुः । गा॒तुम् । वि॒त्त्वा । गा॒तुम् । इ॒त् । इति॑ । आ॒ह॒ । य॒ज्ञे । ए॒व । य॒ज्ञम् । प्रती॒तिं । स्था॒प॒य॒ति॒ । यज॑मानस्य । अप॑राभावायेत्यप॑रा- भा॒वा॒य॒ ॥ ८

(यजू॑षि - य॒ज्ञ - एक॑चत्वारि॑ंशच्च) (A2)

TS 6.6.3.1

अ॒व॒भृ॒थ॒य॒जू॒षी॒त्य॒व॒भृ॒थ - य॒जू॒षि॑ । जु॒हो॒ति॒ । यत् । ए॒व । अ॒र्वा॒ची॒नम् । एक॑हायना॒दित्ये॑क - हा॒य॒नात् । ए॒नः । क॒रो॒ति॒ । तत् । ए॒व । तैः । अ॒वे॒ति॒ । य॒ज॒ते॒ । अ॒पः । अ॒व॒भृ॒थ॒मि॒त्य॒व॒ - भृ॒थम् । अ॒वे॒ति॒ । ए॒ति॒ । अ॒प्ति॒स्व॒त्य॒प् - सु॒ । वै । वरु॑णः । सा॒क्षा॒दि॒तिं स - अ॒क्षात् । ए॒व । वरु॑णम् । अ॒वे॒ति॒ । य॒ज॒ते॒ । व॒र्त्म॑ना । वै । अ॒न्वि॒त्ये॒त्य॒नु॒ - इत्य॑ । य॒ज्ञम् । रक्षा॑ँसि । जि॒घा॒स॒न्त॒ । साम्ना॑ । प्र॒स्तो॒ते॒ति॒ प्र - स्तो॒ता॒ । अ॒न्व॒वै॒ती॒त्य॒नु॒ - अ॒वै॒ति॒ । सामं॑ । वै । र॒क्षो॒हे॒ति॒ रक्षः॑ - हा । रक्ष॑साम् । अप॑हत्या॒ इत्य॑प - ह॒त्यै॒ । त्रिः । नि॒ध॒न॒मि॒ति॒ नि॒ - ध॒नम् । उ॒पे॒ति॒ । ए॒ति॒ । त्रयः॑ । इ॒मे । लो॒काः । ए॒भ्यः । ए॒व । लो॒के॒भ्यः । रक्षा॑ँसि । ९

TS 6.6.3.2

अ॒पे॒ति॒ । ह॒न्ति॒ । पुरु॑षःपुरु॑ष इति॑ पुरु॑षः - पुरु॑षः । नि॒ध॒न॒मि॒ति॒ नि॒ - ध॒नम् । उ॒पे॒ति॒ । ए॒ति॒ । पुरु॑षःपुरु॑ष इति॑ पुरु॑षः - पुरु॑षः । हि । र॒क्ष॒स्वी॒ । रक्ष॑साम् । अप॑हत्या॒ इत्य॑प - ह॒त्यै॒ । उ॒रुम् । हि । राजा॑ । वरु॑णः । च॒कार॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या॒ इति॑ प्र॒ति॒-स्थि॒त्यै॒ । श॒तम् । ते॒ । रा॒ज॒न् । भि॒षजः॑ । स॒हस्र॑म् । इति॑ । आ॒ह॒ । भे॒ष॒जम् । ए॒व । अ॒स्मै॒ । क॒रो॒ति॒ । अ॒भि॒ष्ठि॒त॒ इत्य॑भि - स्थि॒तः । वरु॑णस्य । पा॒शः । इति॑ । आ॒ह॒ । वरु॑ण॒पा॒शमि॒ति॒

वरुण - पाशम् । एव । अ॒भीति॑ । तिष्ठ॑ति । ब॒र॒हिः । अ॒भीति॑ । जुहो॑ति । आहु॑तीना॒मित्या॑ - हुती॒नाम् । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॑ प्रति - स्थि॒त्यै । अथो॑ इति॑ । अ॒ग्नि॒वती॑त्य॒ग्नि - वति॑ । एव । जुहो॑ति । अप॑ब॒र॒हिष॑ इत्यप॑ - ब॒र॒हिषः॑ । प्र॒या॒जानि॑ति॒ प्र - या॒जान् । 10

TS 6.6.3.3

य॒ज॒ति॒ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । वै । ब॒र॒हिः । प्र॒जा इति॑ प्र-जाः । एव । व॒रु॒ण॒पा॒शादि॑ति॒ वरुण॑ - पा॒शात् । मुञ्च॑ति । आ॒ज्य॑भागा॒वित्या॑ज्यं - भा॒गौ । य॒ज॒ति॒ । य॒ज्ञस्य॑ । एव । चक्षु॑षी॒ इति॑ । न । अ॒न्तः । ए॒ति॒ । वरु॑णम् । य॒ज॒ति॒ । व॒रु॒ण॒पा॒शादि॑ति॒ वरुण॑ - पा॒शात् । एव । ए॒नम् । मुञ्च॑ति । अ॒ग्नी॒वरु॑णा॒वित्य॒ग्नी - वरु॑णौ । य॒ज॒ति॒ । सा॒क्षादि॑ति॒ स - अ॒क्षात् । एव । ए॒नम् । व॒रु॒ण॒पा॒शादि॑ति॒ वरुण॑ - पा॒शात् । मुञ्च॑ति । अप॑ब॒र॒हिषा॑वित्यप॑ - ब॒र॒हिषौ॑ । अ॒नू॒या॒जा॒वित्य॑नु - या॒जौ । य॒ज॒ति॒ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । वै । ब॒र॒हिः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । एव । व॒रु॒ण॒पा॒शादि॑ति॒ वरुण॑ - पा॒शात् । मुञ्च॑ति । च॒तुर॑ः । प्र॒या॒जानि॑ति॒ प्र - या॒जान् । य॒ज॒ति॒ । द्वौ । अ॒नू॒या॒जा॒वित्य॑नु - या॒जौ । षट् । समि॑ति॒ । प॒द्यन्ते॑ । षट् । वै । ऋ॒तवः॑ । 11

TS 6.6.3.4

ऋ॒तुषु॑ । एव । प्र॒तीति॑ । तिष्ठ॑ति । अ॒व॒भृ॒थेत्य॑व - भृ॒थ । नि॒च॒ङ्कु॒णेति॑ नि - च॒ङ्कु॒ण । इति॑ । आ॒ह । य॒थो॒दित॑मि॒ति॒ यथा॑ - उ॒दित॑म् । एव । वरु॑णम् । अ॒वेति॑ । य॒ज॒ते । स॒मु॒द्रे । ते । हृद॑यम् । अ॒प्स्वि॒त्य॑प॒-सु । अ॒न्तः । इति॑ । आ॒ह । स॒मु॒द्रे । हि । अ॒न्तः । वरु॑णः । समि॑ति॒ । त्वा । वि॒श॒न्तु । ओष॑धीः । उ॒त । आपः॑ । इति॑ । आ॒ह । अ॒द्भिरि॒त्य॑त॒-भिः । एव । ए॒नम् । ओष॑धी॒भिरि॒त्योष॑धि - भिः । स॒म्यञ्च॑म् । द॒धा॒ति॒ । दे॒वीः । आ॒पः । ए॒षः । वः । गर्भः॑ । इति॑ । आ॒ह । य॒था॒य॒जुरि॑ति॒ यथा॑ - य॒जुः । एव । ए॒तत् । प॒शवः॑ । वै । 12

TS 6.6.3.5

सोमः॑ । यत् । भि॒न्दूना॑म् । भ॒क्षय॑त् । प॒शु॒मानि॑ति॒ पशु॑ - मान् । स्या॒त् । वरु॑णः । तु ।

ए॒न॒म् । गृ॒ह्णी॒यात् । यत् । न । भ॒क्ष॒यै॒त् । अ॒प॒शुः । स्या॒त् । न । ए॒न॒म् । वरु॑णः ।
 गृ॒ह्णी॒यात् । उ॒प॒स्पृ॒श्य॒मित्यु॑प - स्पृ॒श्य॒म् । ए॒व । प॒शु॒मा॒निति॑ प॒शु - मा॒न् । भ॒व॒ति॒ । न ।
 ए॒न॒म् । वरु॑णः । गृ॒ह्णा॒ति॒ । प्र॒ति॒यु॒त इति॑ प्र॒ति - यु॒तः । वरु॑णस्य । पा॒शः । इति॑ । आ॒ह॒ ।
 वरु॑णपा॒शा॒दिति॑ वरु॑ण - पा॒शात् । ए॒व । नि॒रिति॑ । मु॒च्य॒ते । अ॒प्र॒ती॒क्ष॒मित्यप्र॑ति - ई॒क्ष॒म् । ए॒ति॑
 । यु॒न्ति॒ । वरु॑णस्य । अ॒न्त॒र॒हि॒त्या॒ इत्य॑न्तः - हि॒त्यै । ए॒धः । अ॒सि॒ । ए॒धि॒षी॒महि॑ । इति॑ ।
 आ॒ह॒ । स॒मि॒धेति॑ स॒म् - इ॒धौ । ए॒व । अ॒ग्नि॒म् । न॒म॒स्य॒न्तः () । उ॒पा॒य॒न्तीत्यु॑प - आ॒य॒न्ति॒ ।
 तेजः॑ । अ॒सि॒ । तेजः॑ । म॒यि॑ । धे॒हि॒ । इति॑ । आ॒ह॒ । तेजः॑ । ए॒व । आ॒त्म॒न् । ध॒त्ते ॥ 13

(रक्षा॑सि - प्रया॒जा - नृ॒तवो॑ - वै - न॒म॒स्य॒न्तो - द्वा॒द॒श च) (A3)

TS 6.6.4.1

स्फ्ये॑न । वेदि॑म् । उ॒दि॒ति॒ । ह॒न्ति॒ । र॒था॒क्षे॒णेति॑ रथ॒-अ॒क्षे॒णं । वी॒ति॑ । मि॒मी॒ते॒ । यू॒प॑म् ।
 मि॒नो॒ति॒ । त्रि॒वृ॒त॒मिति॑ त्रि - वृ॒त॑म् । ए॒व । व॒ज्र॑म् । स॒भृ॒त्येति॑ सं - भृ॒त्यं । भ्रा॒तृ॒व्या॒य । प्रे॒ति॑
 । ह॒र॒ति॒ । स्तृ॒त्यै॒ । यत् । अ॒न्त॒र्वे॒दीत्य॑न्तः - वे॒दि॒ । मि॒नु॒यात् । दे॒व॒लो॒क॒मिति॑ दे॒व - लो॒क॒म्
 । अ॒भी॒ति॑ । ज॒ये॒त् । यत् । ब॒हिर्वे॒दीति॑ ब॒हिः - वे॒दि॒ । म॒नु॒ष्य॒लो॒क॒मिति॑ म॒नु॒ष्य - लो॒क॒म्
 । वे॒द्य॒न्त॒स्येति॑ वे॒दि - अ॒न्त॒स्य॑ । स॒न्धा॒विति॑ सं - धौ । मि॒नो॒ति॒ । उ॒भयोः॑ । लो॒कयोः॑ ।
 अ॒भि॒जि॒त्या॒ इत्य॑भि - जि॒त्यै॒ । उ॒प॒र॒स॒मि॒ता॒मित्यु॑प॒र - स॒मि॒ता॒म् । मि॒नु॒यात् । पि॒तृ॒लो॒क॒का॒म॒स्येति॑
 पि॒तृ॒लो॒क - का॒म॒स्य॒ । र॒श्न॒स॒मि॒ता॒मिति॑ र॒श्न - स॒मि॒ता॒म् । म॒नु॒ष्य॒लो॒क॒का॒म॒स्येति॑ म॒नु॒ष्य॒लो॒क
 - का॒म॒स्य॒ । च॒षा॒ल॒स॒मि॒ता॒मिति॑ च॒षा॒ल - स॒मि॒ता॒म् । इ॒न्द्रि॒य॒का॒म॒स्येती॑न्द्रि॒य - का॒म॒स्य॒ । सर्वा॑न्
 । स॒मा॒न् । प्र॒ति॒ष्ठा॒का॒म॒स्येति॑ प्र॒ति॒ष्ठा - का॒म॒स्य॒ । ये । त्रयः॑ । म॒द्भ्य॒माः । तान् । स॒मा॒न्
 । प॒शु॒का॒म॒स्येति॑ प॒शु - का॒म॒स्य॒ । ए॒तान् । वै । 14

TS 6.6.4.2

अ॒न्वि॒ति॑ । प॒शवः॑ । उ॒पे॒ति॑ । ति॒ष्ठ॒न्ते॒ । प॒शु॒मा॒निति॑ प॒शु - मा॒न् । ए॒व । भ॒व॒ति॒ । व्य॒ति॑ष॒जे॒दिति॑

वि - अतिषजेत् । इतरान् । प्रजयेति प्र - जयाँ । एव । एनम् । पशुभिरिति पशु - भिः ।
व्यतिषजतीति वि - अतिषजति । यम् । कामयेत् । प्रमायुक इति प्र - मायुकः । स्यात् । इति
। गर्तमितमिति गर्त - मितम् । तस्य । मिनुयात् । उत्तरादध्यमित्युत्तर - अदध्यम् । वरषिष्ठम्
। अथ । हसीयाऽसम् । एषा । वै । गर्तमिदिति गर्त - मित् । यस्य । एवम् । मिनोति
। ताजक् । प्रेति । मीयते । दक्षिणादध्यमिति दक्षिण - अदध्यम् । वरषिष्ठम् । मिनुयात् ।
सुवर्गकामस्येति सुवर्ग - कामस्य । अथ । हसीयाऽसम् । आक्रमणमित्याँ - क्रमणम् । एव
। तत् । सेतुम् । यजमानः । कुरुते । सुवर्गस्येति सुवः - गस्य । लोकस्य । समष्ट्य इति
सं - अष्ट्यै । 15

TS 6.6.4.3

यत् । एकस्मिन् । यूपे । द्वे इति । रशने इति । परिव्ययतीति परि - व्ययति । तस्मात् ।
एकः । द्वे इति । जाये इति । विन्दते । यत् । न । एकाम् । रशनाम् । द्वयोः । यूपयोः
। परिव्ययतीति परि - व्ययति । तस्मात् । न । एका । द्वौ । पती इति । विन्दते । यम् ।
कामयेत् । स्त्री । अस्य । जायेत् । इति । उपान्त इत्युप - अन्ते । तस्य । व्यतिषजेदिति
वि - अतिषजेत् । स्त्री । एव । अस्य । जायते । यम् । कामयेत् । पुमान् । अस्य । जा-
येत् । इति । आन्तमित्याँ - अन्तम् । तस्य । प्रेति । वेष्टयेत् । पुमान् । एव । अस्य । 16

TS 6.6.4.4

जायते । असुराः । वै । देवान् । दक्षिणतः । उपेति । अनयन् । तान् । देवाः ।
उपशयेनेत्युप - शयेन । एव । अपेति । अनुदन्त । तत् । उपशयस्येत्युप - शयस्य ।
उपशयत्वमित्युपशय - त्वम् । यत् । दक्षिणतः । उपशय इत्युप - शयः । उपशय इत्युप
- शये । भ्रातृव्यापनुत्त्या इति भ्रातृव्य-अपनुत्यै । सर्वे । वै । अन्ये । यूपाः । पशुमन्त
इति पशु - मन्तः । अथ । उपशय इत्युप - शयः । एव । अपशुः । तस्य । यजमानः
। पशुः । यत् । न । निर्दिशेदिति निः - दिशेत् । आर्तिम् । एति । ऋच्छेत् । यज-

मानः । असौ । ते । पशुः । इति । निरिति । दिशेत् । यम् । द्विष्यात् । यम् । एव । 17

TS 6.6.4.5

द्वेष्टि । तम् । अस्मै । पशुम् । निरिति । दिशति । यदि । न । द्विष्यात् । आखुः । ते । पशुः । इति । ब्रूयात् । न । ग्राम्यान् । पशून् । हिनस्ति । न । आरण्यान् । प्रजापतिरिति । प्रजा - पतिः । प्रजा इति प्र - जाः । असृजत् । सः । अन्नाद्येनेत्यन्न - अद्येन । वीति । अर्द्धयत् । सः । एताम् । एकादशिनीम् । अपश्यत् । तया । वै । सः । अन्नाद्यमित्यन्न - अद्यम् । अवेति । अरुन्ध । यत् । दश । यूपाः । भवन्ति । दशाक्षरेति दश - अक्षरा । विराडिति वि - राट् । अन्नम् । विराडिति वि - राट् । विराजेति वि - राजा । एव । अन्नाद्यमित्यन्न - अद्यम् । अवेति । रुन्धे । 18

TS 6.6.4.6

यः । एकादशः । स्तनः । एव । अस्यै । सः । दुहे । एव । एनाम् । तेन । वज्रः । वै । एषा । समिति । मीयते । यत् । एकादशिनी । सा । ईश्वरा । पुरस्तात् । प्रत्यञ्चम् । यज्ञम् । संमर्दितोरिति सं - मर्दितोः । यत् । पात्नीवतमिति पात्नी - वतम् । मिनोति । यज्ञस्य । प्रतीति । उत्तब्ध्या इत्युत् - स्तब्ध्यै । सयत्वायेति सय - त्वाय ॥ 19

(वै - समष्ट्यै - पुमानेवास्य - यमेव - रुन्धे - त्रिंशच्च) (A4)

TS 6.6.5.1

प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । प्रजा इति प्र-जाः । असृजत् । सः । रिचानः । अमन्यत् । सः । एताम् । एकादशिनीम् । अपश्यत् । तया । वै । सः । आयुः । इन्द्रियम् । वीर्यम् । आत्मन् । अधत् । प्रजा इति प्र - जाः । इव । खलु । वै । एषः । सृजते । यः । यजते । सः । एतर्हि । रिचानः । इव । यत् । एषा । एकादशिनी । भवति । आयुः

। ए॒व । तयाँ । इ॒न्द्रि॒यम् । वी॒र्यम् । यज॑मानः । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । प्रेति॑ । ए॒व । आ॒ग्ने॒येन॑ । वा॒प॒यति॑ । मि॒थु॒नम् । सा॒र॒स्व॒त्या । क॒रोति॑ । रे॒तः । 20

TS 6.6.5.2

सौ॒म्येन॑ । दु॒धा॒ति । प्रेति॑ । ज॒न॒यति॑ । पौ॒ष्णेन॑ । बा॒र॒ह॒स्प॒त्यः । भ॒व॒ति । ब्र॒ह्म । वै । दे॒वानाँम् । बृ॒ह॒स्प॒तिः । ब्र॒ह्म॒णा । ए॒व । अ॒स्मै । प्र॒जा इति॑ प्र॒जाः । प्रेति॑ । ज॒न॒यति॑ । वै॒श्व॒दे॒व इति॑ वै॒श्व - दे॒वः । भ॒व॒ति । वै॒श्व॒दे॒व्य इति॑ वै॒श्व - दे॒व्यः । वै । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । ए॒व । अ॒स्मै । प्रेति॑ । ज॒न॒यति॑ । इ॒न्द्रि॒यम् । ए॒व । ऐ॒न्द्रेण॑ । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । वि॒शम् । मा॒रु॒तेन॑ । ओजः॑ । ब॒लम् । ऐ॒न्द्रा॒ग्ने॒नेत्यै॒न्द्र - अ॒ग्नेन॑ । प्र॒स॒वा॒येति॑ प्र - स॒वाय॑ । सा॒वि॒त्रः । नि॒र्व॒रु॒ण॒त्वा॒येति॑ नि॒र्व॒रु॒ण - त्वा॒य॑ । वा॒रु॒णः । म॒द्ध्य॒तः । ऐ॒न्द्रम् । ए॒ति । ल॒भ॒ते । म॒द्ध्य॒तः । ए॒व । इ॒न्द्रि॒यम् । यज॑माने । दु॒धा॒ति । 21

TS 6.6.5.3

पु॒र॒स्ता॒त् । ऐ॒न्द्र॒स्य॑ । वै॒श्व॒दे॒वमि॒ति॑ वै॒श्व - दे॒वम् । ए॒ति । ल॒भ॒ते । वै॒श्व॒दे॒वमि॒ति॑ वै॒श्व - दे॒वम् । वै । अ॒न्नम् । अ॒न्नम् । ए॒व । पु॒र॒स्ता॒त् । ध॒त्ते । तस्मा॑त् । पु॒र॒स्ता॒त् । अ॒न्नम् । अ॒द्य॒ते । ऐ॒न्द्रम् । आ॒ल॒भ्ये॒त्याँ॒ल॒भ्य॑ । मा॒रु॒तम् । ए॒ति । ल॒भ॒ते । विट् । वै । म॒रु॒तः । वि॒शम् । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्वि॒ति । ब॒द्धा॒ति । य॒दि । का॒म॒ये॒त । यः । अ॒व॒ग॒त॒ इत्य॑व - ग॒तः । सः । अ॒पे॒ति । रु॒द्ध॒य॒ताम् । यः । अ॒प॒रु॒द्ध॒ उ॒त्य॑प॒-रु॒द्धः । सः । अ॒वे॒ति । गु॒च्छ॒-तु । इति॑ । ऐ॒न्द्र॒स्य॑ । लो॒के । वा॒रु॒णम् । ए॒ति । ल॒भ॒ेत॒ । वा॒रु॒ण॒स्य॑ । लो॒के । ऐ॒न्द्रम् । 22

TS 6.6.5.4

यः । ए॒व । अ॒व॒ग॒त॒ इत्य॑व - ग॒तः । सः । अ॒पे॒ति । रु॒द्ध॒य॒ते । यः । अ॒प॒रु॒द्ध॒ उ॒त्य॑प॒-रु॒द्धः । सः । अ॒वे॒ति । गु॒च्छ॒ति । य॒दि । का॒म॒ये॒त । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । मु॒ह्ये॒युः । इति॑ । प॒शून् । व्य॒ति॑ष॒जे॒दि॒ति॑ वि - अ॒ति॑ष॒जे॒त् । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । ए॒व । मो॒ह॒य॒ति ।

यत् । अ॒भिवा॒ह॒त इत्य॑भि - वा॒ह॒तः । अ॒पाम् । वा॒रु॒णम् । आ॒ल॒भे॒तेत्या॑ - ल॒भे॒त । प्र॒जा
इति॑ प्र - जाः । वरु॑णः । गृ॒ह्णी॒यात् । दु॒क्षि॒णतः॑ । उ॒द॒ञ्च॒म् । ए॒ति॑ । ल॒भ॒ते । अ॒प॒वा॒ह॒त
इत्य॑प - वा॒ह॒तः । अ॒पाम् । प्र॒जा॒ना॒मि॒ति॑ प्र - जा॒ना॑म् । अ॒व॒रु॒णग्रा॒हा॒येत्य॑वरुण - ग्रा॒हा॒य ॥ 23

(रेतो - यजमाने दधाति - लोक ऐन्द्रः - सप्तत्रिंशच्च) (A5)

TS 6.6.6.1

इन्द्रः । पत्नि॑या । मनु॑म् । अ॒या॒ज॒य॒त् । ताम् । पर्य॑ग्निकृतामिति पर्य॑ग्नि - कृ॒ता॒म् । उ॒दि॒ति॑ ।
अ॒सृ॒ज॒त् । तया॑ । मनुः॑ । आ॒द॒ध्ना॑त् । यत् । पर्य॑ग्निकृतमिति पर्य॑ग्नि-कृ॒ता॒म् । पा॒त्नी॒व॒तमि॒ति॑
पा॒त्नी॒व॒तम् । उ॒थ्सृ॒ज॒तीत्यु॑त् - सृ॒ज॒ति॑ । याम् । ए॒व । मनुः॑ । ऋ॒द्धि॑म् । आ॒द॒ध्ना॑त् । ताम्
। ए॒व । यज॑मानः । ऋ॒द्धो॒ति॑ । य॒ज्ञस्य॑ । वै । अ॒प्र॒ति॒ष्ठि॒ता॒दित्य॑प्रति - स्थि॒ता॒त् । य॒ज्ञः ।
परे॑ति॑ । भ॒व॒ति॑ । य॒ज्ञम् । प॒रा॒भ॒व॒न्त॒मि॒ति॑ परा - भ॒व॒न्त॒म् । यज॑मानः । अनु॑ । परे॑ति॑ ।
भ॒व॒ति॑ । यत् । आ॒ज्ये॑न । पा॒त्नी॒व॒तमि॒ति॑ पा॒त्नी - व॒तम् । स॒ऽस्था॒प॒य॒तीति॑ सं - स्था॒प॒य॒ति॑ ।
य॒ज्ञस्य॑ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति॒-स्थि॒त्यै । य॒ज्ञम् । प्र॒ति॒ति॒ष्ठ॒न्त॒मि॒ति॑ प्र॒ति - ति॒ष्ठ॒न्त॒म् । यज॑मानः
। अनु॑ । प्र॒ती॒ति॑ । ति॒ष्ठ॒ति॑ । इ॒ष्टम् । व॒प॒या॑ । 24

TS 6.6.6.2

भव॑न्ति । अ॒नि॒ष्टम् । व॒श॒या॑ । अथ॑ । पा॒त्नी॒व॒तेने॑ति॑ पा॒त्नी - व॒तेन॑ । प्रेति॑ । च॒र॒ति॑ ।
ती॒र्थ । ए॒व । प्रेति॑ । च॒र॒ति॑ । अथो॑ इति॑ । ए॒तर॒हि॑ । ए॒व । अ॒स्य॑ । या॒मः । त्वा॒ष्ट्रः
। भ॒व॒ति॑ । त्वष्टा॑ । वै । रे॒त॒सः । सि॒क्त॒स्य॑ । रू॒पाणि॑ । वी॒ति॑ । क॒रो॒ति॑ । तम् । ए॒व
। वृ॒षा॒णम् । प॒त्नी॒षु । अ॒पी॒ति॑ । सृ॒ज॒ति॑ । सः । अ॒स्मै । रू॒पाणि॑ । वी॒ति॑ । क॒रो॒ति॑ ॥ 25

(वृषया - षट्त्रिंशच्च) (A6)

TS 6.6.7.1

घ्नन्ति । वा । एतत् । सोमम् । यत् । अभिषुण्वन्तीत्यभि-सुन्वन्ति । यत् । सौम्यः । भवति । यथा । मृताय । अनुस्तरणीमित्यनु - स्तरणीम् । घ्नन्ति । तादृक् । एव । तत् । यत् । उत्तरार्द्ध इत्युत्तर - अर्द्धे । वा । मद्ध्ये । वा । जुहुयात् । देवताभ्यः । समदमिति स - मदम् । दुद्ध्यात् । दुक्षिणार्द्ध इति दक्षिण - अर्द्धे । जुहोति । एषा । वै । पितृणाम् । दिक् । स्वायाम् । एव । दिशि । पितृन् । निरवदयत् इति निः - अवदयते । उद्गातृ-भ्य इत्युद्गातृ - भ्यः । हरन्ति । सामदेवत्यं इति साम - देवत्यः । वै । सौम्यः । यत् । एव । साम्नः । छबं दुर्वन्तीति छबट् - कुर्वन्ति । तस्य । एव । सः । शान्तिः । अवेति । 26

TS 6.6.7.2

ईक्षन्ते । पवित्रम् । वै । सौम्यः । आत्मानम् । एव । पवयन्ते । यः । आत्मानम् । न । परिपश्येदिति परि-पश्येत् । इतासुरितीत-असुः । स्यात् । अभिदुदिमित्यभि - दुदिम् । कृत्वा । अवेति । ईक्षेत् । तस्मिन् । हि । आत्मानम् । परिपश्यतीति परि - पश्यति । अथो इति । आत्मानम् । एव । पवयते । यः । गतमना इति गत - मनाः । स्यात् । सः । अवेति । ईक्षेत् । यत् । मे । मनः । परागतमिति परा-गतम् । यत् । वा । मे । अपरागतमित्यपरा-गतम् ॥ राज्ञा । सोमेन । तत् । वयम् । अस्मासु । धारयामसि । इति । मनः । एव । आत्मन् । दाधार । 27

TS 6.6.7.3

न । गतमना इति गत - मनाः । भवति । अपेति । वै । तृतीयसुवन इति तृतीय - सुवने । यज्ञः । क्रामति । ईजानात् । अनीजानम् । अभीति । आग्रावैष्णव्येत्याग्रा - वैष्णव्या । ऋचा । घृतस्य । यजति । अग्निः । सर्वाः । देवताः । विष्णुः । यज्ञः । देवताः । च । एव । यज्ञम् । च । दाधार । उपाश्वित्युप - अशु । यजति । मिथुनत्वायेति मिथुन - त्वाय । ब्रह्मवादिन् इति ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति । मित्रः । यज्ञस्य । स्विष्टमिति सु-इष्टम् । युवते ।

वरुणः । दुरिष्टमिति दुः - इष्टम् । कं । तरुहिं । यज्ञः । कं । यजमानः । भवति । इति ।
यत् । मैत्रावरुणीमिति मैत्रा - वरुणीम् । वशाम् । आलभत इत्या - लभते । मित्रेण । एव । 28

TS 6.6.7.4

यज्ञस्य । स्विष्टमिति सु - इष्टम् । शमयति । वरुणेन । दुरिष्टमिति दुः - इष्टम् । न । आर्तिम्
। एति । ऋच्छति । यजमानः । यथा । वै । लाङ्गलेन । उर्वराम् । प्रभिन्दन्तीति प्र -
भिन्दन्ति । एवम् । ऋक्सामे इत्यृक् - सामे । यज्ञम् । प्रेति । भिन्तः । यत् । मैत्रावरुणीमिति
मैत्रा - वरुणीम् । वशाम् । आलभत इत्या - लभते । यज्ञाय । एव । प्रभिन्नायेति प्र - भिन्नाय
। मृत्यम् । अन्ववास्यतीत्यनु-अवास्यति । शान्त्यै । यातयामानीति यात-यामानि । वै ।
एतस्य । छन्दांसि । यः । ईजानः । छन्दसाम् । एषः । रसः । यत् । वशा । यत् ।
मैत्रावरुणीमिति मैत्रा - वरुणीम् । वशाम् । आलभत इत्या - लभते । छन्दांसि । एव ।
पुनः । एति । प्रीणाति () । अयातयामत्वायेत्ययातयाम - त्वाय । अथो इति । छन्दस्स्विति
छन्दः - सु । एव । रसम् । दुधाति ॥ 29

(अव - दाधार - मित्रेणैव - प्रीणाति - षट्) (A7)

TS 6.6.8.1

देवा । वै । इन्द्रियम् । वीर्याम् । वीति । अभजन्त । ततः । यत् । अत्यशिष्यतेत्यति
- अशिष्यत । तत् । अतिग्राह्या इत्यति-ग्राह्याः । अभवन् । तत् । अतिग्राह्याणामित्यति -
ग्राह्याणाम् । अतिग्राह्यत्वमित्यतिग्राह्य - त्वम् । यत् । अतिग्राह्या इत्यति-ग्राह्याः । गृह्यन्ते
। इन्द्रियम् । एव । तत् । वीर्यम् । यजमानः । आत्मन् । धत्ते । तेजः । आग्नेयेन ।
इन्द्रियम् । ऐन्द्रेण । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म - वर्चसम् । सौर्येण । उपस्तंभनमित्युप - स्तंभनम्
। वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । अतिग्राह्या इत्यति - ग्राह्याः । चक्रे इति । पृष्ठानि । यत् ।
पृष्ठ्यै । न । गृहीयात् । प्राञ्चम् । यज्ञम् । पृष्ठानि । समिति । शृणीयुः । यत् । उक्थ्यै । 30

TS 6.6.8.2

गृही॒यात् । प्र॒त्यञ्च॑म् । य॒ज्ञम् । अ॒ति॒ग्रा॒ह्या॑ इत्य॑ति - ग्रा॒ह्याः॑ । स॒मि॒तिं । शृ॒णी॒युः । वि॒श्वजि॑तीति
वि॒श्व - जि॑तिं । सर्व॑पृष्ठ इति॑ सर्व - पृ॒ष्ठे । गृही॒त॒व्याः॑ । य॒ज्ञस्य॑ । स॒वीर्य॑त्वायेति॑ सवीर्य॑-त्वाय॑
। प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । दे॒वेभ्यः॑ । य॒ज्ञान् । व्यादि॑शदिति॑ वि - आदि॑शत् । सः ।
प्रि॒याः । त॒नूः । अप॑ । नीति॑ । अ॒धत्त॑ । तत् । अ॒ति॒ग्रा॒ह्या॑ इत्य॑ति-ग्रा॒ह्याः॑ । अ॒भ॒व॒न् ।
वि॒त॒नु॒रिति॑ वि-त॒नुः । तस्य॑ । य॒ज्ञः । इति॑ । आ॒हुः । यस्य॑ । अ॒ति॒ग्रा॒ह्या॑ इत्य॑ति - ग्रा॒ह्याः॑
। न । गृ॒ह्यन्ते॑ । इति॑ । अपी॑ति । अ॒ग्नि॒ष्टोम॑ इत्य॑ग्नि - स्तो॒मे । गृही॒त॒व्याः॑ । य॒ज्ञस्य॑ ।
स॒त॒नु॒त्वाये॑ति सतनु - त्वाय॑ । दे॒वताः॑ । वै । सर्वाः॑ । स॒दृशीः॑ । आ॒स॒न् । ताः । न ।
व्या॒वृ॒त॒मिति॑ वि-आ॒वृ॒त॒म् । अ॒ग॒च्छ॒न् । ते । दे॒वाः । 31

TS 6.6.8.3

ए॒ते । ए॒तान् । ग्र॒हान् । अ॒प॒श्य॒न् । तान् । अ॒गृ॒ह्ण॒न् । आ॒ग्ने॒यम् । अ॒ग्निः । ऐ॒न्द्रम् । इन्द्रः॑
। सौ॒र्यम् । सूर्यः॑ । ततः॑ । वै । ते । अ॒न्याभिः॑ । दे॒वता॑भिः । व्या॒वृ॒त॒मिति॑ वि - आ॒वृ॒त॒म्
। अ॒ग॒च्छ॒न् । यस्य॑ । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । ए॒ते । ग्र॒हाः॑ । गृ॒ह्यन्ते॑ । व्या॒वृ॒त॒मिति॑ वि-आ॒वृ॒त॒म्
। ए॒व । पा॒प्मना॑ । भ्रातृ॑व्येण । ग॒च्छ॒ति । इ॒मे । लो॒काः । ज्योति॑ष्मन्तः । स॒माव॑त्वीर्या॑ इति॑
स॒माव॑त् - वी॒र्याः॑ । का॒र्याः॑ । इति॑ । आ॒हुः । आ॒ग्ने॒येन॑ । अ॒स्मिन् । लो॒के । ज्योतिः॑ ।
ध॒त्ते । ऐ॒न्द्रेण॑ । अ॒न्तरि॑क्षे । इन्द्र॑वा॒यू इतीन्द्र॑ - वा॒यू । हि । स॒युजा॑विति॑ स-युजौ॑ । सौ॒र्येण॑
। अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । 32

TS 6.6.8.4

ज्योतिः॑ । ध॒त्ते । ज्योति॑ष्मन्तः । अ॒स्मै । इ॒मे । लो॒काः । भ॒व॒न्ति । स॒माव॑त्वीर्या॑निति॑
स॒माव॑त् - वी॒र्या॑न् । ए॒नान् । कुरु॑ते । ए॒तान् । वै । ग्र॒हान् । ब॒बांवि॑श्वव॑यसा॒विति॑ ब॒बां -
वि॒श्वव॑यसौ । अ॒वित्ता॑म् । ताभ्या॑म् । इ॒मे । लो॒काः । परा॑ञ्चः । च॒ । अ॒र्वाञ्चः॑ । च॒ । प्रेति॑

। अ॒भुः । यस्य॑ । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । ए॒ते । ग्र॒हाः॑ । गृ॒ह्यन्ते॑ । प्रेति॑ । अ॒स्मै । इ॒मे ।
लो॒काः । परा॑ञ्चः । च॒ । अ॒र्वाञ्चः॑ । च॒ । भा॒न्ति ॥ 33

(उ॒क्थ्ये॑ - दे॒वा - अ॒मुष्मिन्॑ लो॒क - ए॒का॒न्नच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A8)

TS 6.6.9.1

दे॒वाः । वै । यत् । यु॒ज्ञे । अ॒कुर्व॑त । तत् । अ॒सुराः॑ । अ॒कुर्व॑त् । ते । दे॒वाः । अ॒दा॑भ्ये
। छ॒न्दा॑श्सि । स॒र्वना॑नि । स॒मिति॑ । अ॒स्था॒पय॑न् । त॒तः । दे॒वाः । अ॒भ॒वन् । प॒रेति॑ ।
अ॒सुराः॑ । यस्य॑ । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । अ॒दा॑भ्यः । गृ॒ह्यन्ते॑ । भ॒वन्ति॑ । आ॒त्मना॑ । प॒रेति॑ ।
अ॒स्य । भ्रा॒तृव्यः॑ । भ॒वति॑ । यत् । वै । दे॒वाः । अ॒सुरा॑न् । अ॒दा॑भ्येन । अ॒द॒भ्रुव॑न् ।
तत् । अ॒दा॑भ्यस्य । अ॒दा॑भ्य॒त्वमि॒त्य॒दा॑भ्य - त्वम् । यः । ए॒वम् । वे॒द । द॒भ्रोति॑ । ए॒व ।
भ्रा॒तृव्यम् । न । ए॒नम् । भ्रा॒तृव्यः॑ । द॒भ्रोति॑ । 34

TS 6.6.9.2

ए॒षा । वै । प्र॒जाप॑तेरिति॑ प्र॒जा-प॑तेः । अ॒तिमो॑क्षिणीत्य॑ति-मो॒क्षिणी॑ । ना॒म । त॒नूः । यत्
। अ॒दा॑भ्यः । उ॒प॒न॒द्धस्ये॑त्यु॒प॒न॒द्धस्य॑ । गृ॒ह्णा॒ति । अ॒तिमु॑क्त्या॒ इत्य॑ति - मु॒क्त्यै । अ॒तीति॑ ।
पा॒प्मान॑म् । भ्रा॒तृव्यम् । मु॒च्यते॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द । घ्न॑न्ति । वै । ए॒तत् । सो॒मम् ।
यत् । अ॒भिषु॑ण्वन्तीत्य॑भि - सु॒न्वन्ति॑ । सो॒मे । ह॒न्यमा॑ने । यु॒ज्ञः । ह॒न्यते॑ । यु॒ज्ञे । य॒ज॒मानः॑
। ब्र॒ह्मवा॑दिन् इति॑ ब्र॒ह्म-वा॑दिनः । व॒द॒न्ति । किम् । तत् । यु॒ज्ञे । य॒ज॒मानः॑ । कुरु॑ते । येन॑
। जी॒वन् । सु॒व॒र्गमि॑ति॒ सुवः॑ - गम् । लो॒कम् । ए॒ति॑ । इति॑ । जी॒व॒ग्रह॑ इति॑ जी॒व - ग्र॒हः ।
वै । ए॒षः । यत् । अ॒दा॑भ्यः । अ॒न॒भिषु॑तस्ये॒त्यन॑भि - सु॒तस्य॑ । गृ॒ह्णा॒ति () । जी॒व॒न्तम् ।
ए॒व । ए॒नम् । सु॒व॒र्गमि॑ति॒ सुवः॑ - गम् । लो॒कम् । ग॒म॒यति॑ । वी॒ति॑ । वै । ए॒तत् । यु॒ज्म
। छि॒न्द॒न्ति । यत् । अ॒दा॑भ्ये । स॒स्था॒पय॑न्तीति॑ सं - स्था॒पय॑न्ति । अ॒शून् । अ॒पीति॑ ।
स॒ज॒ति॑ । यु॒ज्मस्य॑ । स॒न्त॒त्या॒ इति॑ सं - त॒त्यै ॥ 35

(दुभ्रोत्य - नभिषुतस्य गृह्णात्ये - कान्नविश्रुतिश्च) (A9)

TS 6.6.10.1

देवाः । वै । प्रबाहुगिति प्र - बाहुक् । ग्रहान् । अगृह्णत् । सः । एतम् । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । अशुम् । अपश्यत् । तम् । अगृह्णीत् । तेन । वै । सः । आदर्धोत् । यस्य । एवम् । विदुषः । अशुः । गृह्यते । ऋद्धोति । एव । सकृदभिषुतस्येति सकृत् - अभिषुतस्य । गृह्णाति । सकृत् । हि । सः । तेन । आदर्धोत् । मनसा । गृह्णाति । मनः । इव । हि । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । प्रजापतेरिति प्रजा - पतेः । आस्यै । औदुंबरेण । गृह्णाति । ऊर्क् । वै । उदुम्बरः । ऊर्जम् । एव । अवेति । रुन्धे । चतुस्सक्तीति चतुः - सक्ति । भवति । दिक्षु । 36

TS 6.6.10.2

एव । प्रतीति । तिष्ठति । यः । वै । अशोः । आयतनमित्या-यतनम् । वेदं । आयतनवानित्यायतन - वान् । भवति । वामदेव्यमिति वाम - देव्यम् । इति । सामं । तत् । वै । अस्य । आयतनमित्या-यतनम् । मनसा । गायमानः । गृह्णाति । आयतनवानित्यायतन - वान् । एव । भवति । यत् । अद्ध्युः । अशुम् । गृह्णन् । न । अर्धयेत् । उभाभ्याम् । न । ऋद्धयेत् । अद्ध्यवे । च । यजमानाय । च । यत् । अर्धयेत् । उभाभ्याम् । ऋद्धयेत् । अनवानमित्यनव - अनम् । गृह्णाति । सा । एव । अस्य । ऋद्धिः । हिरण्यम् । अभि । वीति । अनिति () । अमृतम् । वै । हिरण्यम् । आयुः । प्राण इति प्र-अनः । आयुषा । एव । अमृतम् । अभीति । धिनोति । शतमानमिति शत - मानम् । भवति । शतायुरिति शत - आयुः । पुरुषः । शतेन्द्रिय इति शत-इन्द्रियः । आयुषि । एव । इन्द्रिये । प्रतीति । तिष्ठति ॥ 37

(दिक्ष्वं - निति - विश्रुतिश्च) (A10)

TS 6.6.11.1

प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । देवेभ्यः । यज्ञान् । व्यादिशदिति वि - आदिशत् । सः । रिरिचानः । अमन्यत् । सः । यज्ञानाम् । षोडशधेति षोडश - धा । इन्द्रियम् । वीर्यम् । आत्मानम् । अभि । समिति । अक्विदत् । तत् । षोडशी । अभवत् । न । वै । षोडशी । नाम । यज्ञः । अस्ति । यत् । वाव । षोडशम् । स्तोत्रम् । षोडशम् । शस्त्रम् । तेन । षोडशी । तत् । षोडशिनः । षोडशित्वमिति षोडशि - त्वम् । यत् । षोडशी । गृह्यते । इन्द्रियम् । एव । तत् । वीर्यम् । यजमानः । आत्मन् । धत्ते । देवेभ्यः । वै । सुवर्ग इति सुवः - गः । लोकः । 38

TS 6.6.11.2

न । प्रेति । अभवत् । ते । एतम् । षोडशिनम् । अपश्यन् । तम् । अगृह्यत् । ततः । वै । तेभ्यः । सुवर्ग इति सुवः - गः । लोकः । प्रेति । अभवत् । यत् । षोडशी । गृह्यते । सुवर्गस्येति सुवः-गस्य । लोकस्य । अभिजित्या इत्यभि - जित्यै । इन्द्रः । वै । देवानाम् । आनुजावर इत्यानु - जावरः । आसीत् । सः । प्रजापतिमिति प्रजा - पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतम् । षोडशिनम् । प्रेति । अयच्छत् । तम् । अगृह्यत् । ततः । वै । सः । अग्रम् । देवतानाम् । परीति । ऐत् । यस्य । एवम् । विदुषः । षोडशी । गृह्यते । 39

TS 6.6.11.3

अग्रम् । एव । समानाम् । परीति । एति । प्रातस्सवन इति प्रातः - सवने । गृह्णाति । वज्रः । वै । षोडशी । वज्रः । प्रातस्सवनमिति प्रातः - सवनम् । स्वात् । एव । एनम् । योनेः । निरिति । गृह्णाति । सवनेसवन इति सवने - सवने । अभीति । गृह्णाति । सवनाथ्सवनादिति सवनात् - सवनात् । एव । एनम् । प्रेति । जनयति । तृतीयसवन इति तृतीय - सवने । पशुका-मस्येति पशु - कामस्य । गृहीयात् । वज्रः । वै । षोडशी । पशवः । तृतीयसवनमिति तृतीय - सवनम् । वज्रेण । एव । अस्मै । तृतीयसवनादिति तृतीय - सवनात् । पशून् । अवेति । रुन्धे

। न । उक्थ्यै । गृहीयात् । प्रजेति प्र - जा । वै । पशवः । उक्थानि । यत् । उक्थ्यै । 40

TS 6.6.11.4

गृहीयात् । प्रजामिति प्र - जाम् । पशून् । अस्य । निरिति । दहेत् । अतिरात्र इत्यति - रात्रे । पशुकामस्येति पशु - कामस्य । गृहीयात् । वज्रः । वै । षोडशी । वज्रेण । एव । अस्मै । पशून् । अवुरुद्धयेत्येव - रुद्धयं । रात्रिया । उपरिष्ठात् । शमयति । अपीति । अग्निष्टोम इत्यग्नि - स्तोमे । राजन्यस्य । गृहीयात् । व्यावृत्काम इति व्यावृत् - कामः । हि । राजन्यः । यजते । साह इति स - अहे । एव । अस्मै । वज्रम् । गृह्णाति । सः । एनम् । वज्रः । भूत्यै । इन्धे । निरिति । वा । दुहति । एकविंशमित्येक-विंशम् । स्तोत्रम् । भवति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति - स्थित्यै । हरिवदिति हरि - वत् । शस्यते । इन्द्रस्य । प्रियम् । धाम । 41

TS 6.6.11.5

उपेति । आपोति । कनीयांसि । वै । देवेषु । छन्दांसि । आसन्नं । ज्यायांसि । असुरेषु । ते । देवाः । कनीयसा । छन्दसा । ज्यायः । छन्दः । अभि । वीति । अशंसन् । ततः । वै । ते । असुराणाम् । लोकम् । अवृञ्जत । यत् । कनीयसा । छन्दसा । ज्यायः । छन्दः । अभीति । विशंसतीति वि - शंसति । भ्रातृव्यस्य । एव । तत् । लोकम् । वृद्धे । षट् । अक्षराणि । अतीति । रेचयन्ति । षट् । वै । ऋतवः । ऋतून् । एव । प्रीणाति । चत्वारि । पूर्वाणि । अवेति । कल्पयन्ति । 42

TS 6.6.11.6

चतुष्पद इति चतुः-पदः । एव । पशून् । अवेति । रुन्धे । द्वे इति । उत्तरे इत्युत् - तरे । द्विपद इति द्वि - पदः । एव । अवेति । रुन्धे । अनुष्टुभमित्यनु - स्तुभम् । अभि । समिति । पादयन्ति । वाक् । वै । अनुष्टुबित्यनु - स्तुप् । तस्मात् । प्राणानामिति प्र - अनानाम् । वाक् । उत्तमेत्युत् - तमा । समयाविषित इति समया - विषिते । सूर्यै । षोडशिनः । स्तोत्रम् ।

उपाकरोतीत्युप - आकरोति । एतस्मिन् । वै । लोके । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । साक्षादिति
स - अक्षात् । एव । वज्रम् । भ्रातृव्याय । प्रेति । हरति । अरुणपिशङ्ग इत्यरुण - पि-
शङ्गः । अश्वः । दक्षिणा । एतत् । वै । वज्रस्य । रूपम् । समृद्ध्या इति सं - ऋद्धयै ॥ 43

(लोको - विदुषः षोडशी गृह्यते - यदुक्थ्ये - धाम - कल्पयन्ति - सप्तचत्वारिंशच्च) (A11)

praSna korvai with starting padams of 1 to 11 anuvAkams :-

(सुवर्गाय यद् दक्षिणानि - समिष्ट यजूं - ष्यवभृथ यजूंषि - स्प्येन - प्रजापतिरेकादशिनी
- मिन्द्रः पत्न्या - घन्ति - देवा वा इन्द्रियं वीर्यं - देवा वा अदाभ्ये - देवा वै प्रबाहुक् -
प्रजापतिर्देवेभ्यः स रिरिचानः - षोडशधैकादश)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 series of pa jCAtis :-

(सुवर्गाय - यजति प्रजाः - सौम्येन - गृहीयात् प्रत्यञ्च - गृहीयात् प्रजां पशून् - त्रिचत्वारिंशत्)

first and last padam of sixth praSnam of 6th KANDam :-

(सुवर्गाय - वज्रस्य रूपं समृद्धयै)

॥ हरिः ॐ ॥ ॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां षष्ठकाण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

॥ इति षष्ठं काण्डं ॥ = = = = =